L.Rancāne,
mater. sagat.

2004. gads problēmas neradīs

LĪVĀNU 2. VIDUSSKOLA šajā mācību gadā strādā 44 pedagogi, no kuriem 43 ir augstākā izglītība, bet viens no skolotājiem studē neklātienē. Šogad 9. klasi absolvēja 61 skolēns. 49 no viņiem iestājās vidusskolā. 12. klasi absolvēja 46 skolēni, 33 no viņiem kļuvuši par augstskolu studentiem. Šī mācību gada beigās audzēkņu skaita ziņā skolā paredzams liels izlaidums, jo 12. klasē mācās 62 skolēni. Taču kopējais skolēnu skaits samazinājies. Iepriekšējā mācību gadā bija 521 audzēknis, bet šogad - 478. Skolā šogad ir tikai viena 1. klase ar 23 bērniem, bet piecgadīgo un sešgadīgo grupā - 13 mazuļi. Audzēkņu skaits skolā ik gadus sarūk apmēram vienas klases apmērā.

Izglītības jomā mazākumtautību skolās 2004. gads ir kā robežšķirtne. Nākošajā mācību gadā paredzēta daļēja pāreja vidusskolas posmā uz mācībām valsts valodā. Pret valsti nelabvēlīgi noskaņotu politiku rokās šis fakts kļuvis par bubuli, kas gandrīz vai apdraud cittautiešu, šajā gadījumā - krievu - naciju.

Vai šī izglītības reforma rada draudus, vai gluži otrādi - paver iespējas integrēties Latvijas vidē? Jo vairāk valodu cilvēks zina, jo labāk viņam pašam, uzskata **Līvānu 2. vidusskolas direktore Klavdija Daukšte.**

- Tie 12. klases absolventi, kuri šogad beidza vidusskolu, ļoti labi pārvalda valsts valodu, — stāstīja Klavdija Daukste. - Daudzi no viņiem iesjājās augstskolās, kurās mācības notiek latviešu valodā. Viņiem studēšana neradīs grūtības.

Izglītības un zinātnes ministrija ir noteikusi, ka, sākot ar 2004. gadu, mazākumtautību skolās pieci (40%) mācību priekšmeti mācāmi valsts, pārējie - dzimtajā valodā.

Patlaban vidusskolā mācības notiek bilingvāli, kad daļa priekšmetu vienlaikus tiek mācīti gan krievu, gan valsts valodā. Šie piekšmeti ir vēsture, kultūras vēsture, mūzika, bioloģija, ģeogrāfija, sports. Šajos priekšmetos ari notiks pilnīga pāreja uz apmācībām valsts valodā. Visi skolotāji ir vienojušies, ka ari fizikā un ķīmijā audzēkņi obligāti jāiepazīstina ar terminiem latviešu valodā, jo skolēniem tas būs vajadzīgs. Piemēram, lai varētu piedalīties olimpiādēs, kurās uzdevumi būs latviešu valodā. Vairākiem priekšmetiem skola sagādājusi mācību grāmatas latviešu valodā. Piemēram, bioloģijā vai ģeogrāfijā mācību grāmata ir gan latviešu, gan krievu valodā.

Manuprāt, problēmas rodas cita iemesla dēļ, uzskata direktore Klavdija Daukste. Tie skolēni, kuri labprāt mācās, un vecāki, kuri vēlas, lai viņu bērni sabiedrībā kļūtu ievērojami, saprot nepieciešamību pēc valsts valodas. Bet, ja vecāki pauž negatīvu nostāju pret valsts valodu, tad ari viņu bērniem ir tāda pati attieksme. Šādos gadījumos arī skolēni, kuriem pret mācībām ir nepatika, labprāt izmantos iespēju pateikt, ka nesekmības cēlonis ir stunda latviešu valodā, jo viņš neko nav sapratis.

Taču iespējams, ka tālākā nākotnē sarežģījumus var radīt attiecīgi sagatavotu kadru trūkums. Vai varēsim nodrošināt ar skolotājiem, kas valsts valodā vadīs informātikas, fizikas un ķīmijas stundas? Šo priekšmetu skolotājiem strādāt būs ļoti smagi.

Direktore pastāstīja, ka, piemēram, vēstures skolotāja, pēc tautības krieviete, savu priekšmetu bilingvāli māca jau gadus piecus. Skolotāja izrādīja lielu interesi par latviešu valodas apguvi un to arī izdarīja. Arī citi skolas pedagogi ir apmeklējuši valsts valodas apguves kursus un var vadīt stundas bilingvāli. Bet piespiedu kārtā un ar direktora rīkojumu tas nav izdarāms, ja pats cilvēks to nevēlas.

Taču kopumā skola nesaskata problēmas, un nedz tās pedagogi, nedz skolēni negrasās rīkot protesta akcijas, neatbalsta provokatoriskos aicinājumus par tukšajām skolām. Šajā ziņā liela nozīme ir ari vietējās sabiedrības attieksmei.

Skolā bilingvālā apmācība ieviesta jau no 1. klases. Šo nepieciešamību izvirzījuši paši vecāki. Ja skolā strādās skolotāji, kas labi pārvalda latviešu valodu, tad vecāki sūtīs savas atvases uz mūsu skolu, ir pārliecinājusies direktore. Tāpēc jau 1. klasē mūzikas, vizuālās mākslas, sporta, dabas zinību stundas notiek bilingvāli. Kāpēc ne pilnībā valsts valodā? Vecāku griba ir tāda, lai bērni apgūtu valsts valodu, nezaudējot saites ar dzimto valodu.

— Mēs esam pašvaldības iestāde, un mums ir saistoši Latvijas Republikas likumi, mēs saņemam algu no valsts un nevaram rīkoties pretēji tās interesēm, — nobeigumā teica Klavdija Daukste. -Ja vēlamies kaut ko citu, tad jādomā par privātskolas organizēšanu. Varbūt, ka Rīgas sabiedrībā to var arī atļauties.

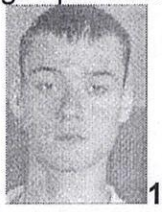
Kā pāreju uz daļēju izglītošanos valsts valodā vērtē Līvānu 2. vidusskolas jaunieši?

Tatjana Stefanova, 12. klases skolniece:
— Mums, izlaiduma klasei, noteikti būtu vajadzīga pāreja uz mācībām valsts valodā. Mēs visi vēlamies mācīties augstskolās, un tāpēc ir vajadzīgas latviešu valodas zināšanas. Priecājos, ka mūsu skolā jau patlaban puse no nodarbībām notiek latviešu valodā. Neuzskatu to par kaut kādu apgrūtinājumu skolēniem, kaut ari tas prasa lielāku slodzi. Skolotājiem gan ir sarežģīti. Skola ir pazaudējusi vairākus cienījamus pedagogus, sava darba profesionāļus, kuri nespēja pāriet uz mācīšanu latviešu valodā. Mēs esam jauni, un mums ir vieglāk, bet skolotājiem gados, kas visu mūžu stundas vadījuši vienā valodā, tas ir daudz grūtāk. Manuprāt, tāpēc valstī arī notiek protesta akcijas. Es latviešu valodu esmu mācījusies kopš 1. klases, tāpēc to brīvi pārvaldu, kaut arī ģimenē mēs sarunājamies krieviski.

Ināra Čivča, 12. klases skolniece: — Man .nav problēmu ar valsts valodas apguvi, tāpēc kopumā es neesmu pret pāreju uz mācībām valsts valodā. Tomēr tādus priekšmetus kā ķīmija un fizika latviešu valodā mācīties būtu apgrūtinoši. Šajos priekšmetos ir daudz terminu, ar ķīmijas apguvi man klājās grūti pat savā dzimtajā valodā. Uzskatu, ka vispareizāk būtu, ja sākumskolā mācības būtu dzimtajā valodā, pamatskolā - bilingvāli, bet vidusskolā — valsts valodā.
Neatbalstu tik bargas protesta akcijas, kā aicinājumus neapmeklēt skolu.

Mihails Ivanovs, 11. klases skolnieks:
— Domāju, ka skolā pilnīgi pietiek ar bilingvālām mācībām, bet pilnīga pāreja uz valsts valodu nav vajadzīga. Lielai daļai no skolēniem tas būs apgrūtinoši. Tādus priekšmetus kā ķīmija vai fizika ir grūti apgūt pat dzimtajā valodā. Personīgi man patīk grūtības, un, ja vajag mācīties, es cenšos ar visu tikt galā. Turpmākajā dzīvē ar šīm zināšanām būs vieglāk.
Taču ari bilingvālajai metodei ir savi trūkumi. Vielas skaidrošana ievelkas, ja kāds no klases nav sapratis teikto un lūdz pārtulkot krievu valodā.
Runājot par protesta akcijām, es tās neatbalstu, tās nav vajadzīgas. Skolēniem ir jāiet uz skolu. Ja viņi nemācīsies, nodarīs ļaunumu paši sev.

Novadnieks . – 2003 . – 10.septembris . – 4.lpp.